

МЕТОД "КОНКУРЕНТНИХ ГРУП" У СИСТЕМІ СУЧАСНОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Резюме. Показано роль інтерактивних технологій у формуванні та розвитку інтелектуальних та комунікативних вмінь у студентів медичного університету. Розглянуто метод "конкурентних груп". Проілюстровано вплив інтерактивних технологій на розвиток та саморозвиток особистості.

Ключові слова: інтерактивні технології, метод "конкурентних груп".

Вступ

Актуальне завдання сучасної системи вищої освіти, зокрема педагогічної, - це підготовка високо кваліфікованого фахівця, здатного не тільки передати знання з певної галузі науки, але й творчо мислити, діяти в нестандартних ситуаціях, працювати в колективі заради спільного результату. Як відомо, сьогодні актуальним є перехід від пасивних форм навчання до активних, творчих. Навчання передбачає партнерство, взаємодію викладача і студента, активність та ініціативність студента, його самостійність [Войцешук, 2011].

Найбільш ефективними сучасними освітніми технологіями є технології інтерактивного навчання, які передбачають "інтерацію". Слово "інтерактив" залучене з англійської мови від слова "interact", де "inter" - взаємний і "act" - діяти. Таким чином, "інтерактивний" - здатний до взаємодії, діалогу.

Інтерактивне навчання - це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, яка має конкретну, передбачувану мету - створити комфортні умови навчання, за яких кожен студент відчуває свою успішність та інтелек-

туальну спроможність. Особливість інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес здійснюється за умови постійної, активної взаємодії усіх його членів. Аналізуючи свої дії та дії партнерів, учасники навчального процесу змінюють свою модель поведінки, більш усвідомлено засвоюють знання та вміння, тому є сенс говорити про інтерактивні методи не тільки як засіб покращення навчання, але й як засіб посилення виховних впливів [Мілерян, 2006; Ісакова та ін., 2011].

Одним із методів, який втілює в собі можливість скоординованої своєїми теоретичними знаннями, творчого пошуку та продуктивного мислення є метод "конкурентних груп". Він дозволяє розвинути творче мислення, провести взаємонавчання та взаємодосконалення шляхом багатосторонньої комунікації, залучити всіх учасників у процес обговорення та обґрунтування власної думки, розвинути вміння вести професійну дискусію, виховати повагу до колег та альтернативних ідей і пропозицій [Ісакова та ін., 2011; Leigh, 2006].

Дослідження педагогів і психологів показують, що така форма навчання сприятливо впливає на розвиток мовлення, комунікативності, мислення та інтелекту. Крім того, вона приносить більш високі навчальні результати в порівнянні з традиційними формами і методами [Пометун, Піроженко, 2004; Корж, 2006].

Мета дослідження - показати застосування інтерактивних технологій на практичних заняттях у студентів стоматологічного факультету.

Матеріали та методи

Практичне заняття при використанні інтерактивних технологій має включати три обов'язкові етапи: підготовчий, основний, заключний. Етапи відрізняються організацією і правилами їх проведення. За декілька днів до проведення заняття студентам академічної групи пропонується ознайомитись з методичними матеріалами за проблемами заданої теми, засвоїти правила щодо методики проведення для знаходження шляхів вирішення означених проблем та критерії оцінювання.

Зміст практичного заняття із застосуванням методу конкурентних груп є інтегрований: із фундаментальними та клінічними дисциплінами. Міждисциплінарна інтеграція побудована за горизонтальним принципом та об'єктно орієнтована.

Підготовчий етап - це етап підготовки до основної частини заняття, поділяється на доаудиторний та аудиторний періоди. Викладач на підготовчому етапі:

- пояснює студентам сутність інтерактивної технології навчання та методу "конкурентних груп";
- пояснює правила поведінки студентів під час роботи;
- визначає основні та допоміжні матеріали до підготовки студента;
- розробляє сценарій заняття.

Студенти на даному етапі:

- ознайомлюється з сутністю інтерактивної технології навчання та методу "конкурентних груп";

- отримує та вивчає правила поведінки під час роботи на занятті;

- отримує список рекомендованої літератури, таблиці, доступ до кафедральних сайтів, фото документацію та ін.;
- ознайомлюється зі сценарієм заняття, та готується до нього.

Основний етап - етап безпосереднього застосування методу.

На занятті викладач організовує декілька міні-груп учасників, розподіляючи їх за принципом однакового рівня академічної успішності.

При формуванні малих груп необхідно дотримуватися принципу гетерогенності (різноманітності). При комплектуванні гомогенних (однорідних) груп за рівнем навченості, сильні учні стають сильнішими, а слабкі ще слабшими, тим самим збільшується розрив між навчальними досягненнями. А навчання в гетерогенних групах заохочує слабких учнів до рівня середніх і в той же час стимулює навчальний процес середніх і сильних.

При формуванні груп необхідно прагнути до того, щоб в них були представлені різноманітні навчальні інтереси, вміння і навички учнів.

Треба подбати про різноманітність соціально-психологічних характеристик і психологічної сумісності учнів. Небажано допускати, щоб в одній групі зібралися лише холерики, а в іншій лише меланхоліки.

Оптимальна кількість учасників - 3-5 в кожній групі. Така група має найвищу ступінь працездатності, а також найбільш зручна для групового спілкування.

Студенти на даному етапі:

- утворюють конкурентні групи по 3-5 чоловік;
- студенти кожної конкурентної групи одночасно отримують комплекс завдань, який складається з нетипових задач та практичних навичок, та є однаковою для всіх учасників;
- ознайомлюються з завданням та матеріальним забезпеченням до нього (муляжі, аудіо- та відеоматеріали, фотодокументація та ін.);
- обговорюють та дискутують в межах своєї міні-групи щодо вирішення задач з висловлюванням окремих думок всіх учасників (елемент роботи в групі);
- вирішують комплекс завдань та, застосовуючи методи діалогу, полілогу, взаємонавчання та дискусії, формують колективне (для своєї міні-групи) рішення проблеми, відпрацьовують практичні навички, проводять взаємонавчання;
- оголошують отримані результати кожної конкурентної групи, демонструють практичні навички;
- виявляють спірні питання;
- проводять дискусію між конкурентними групами по вирішенню спірних питань; студенти задають запитання членам конкурентної групи; відповідають на запитання своїх опонентів; оцінюють відповіді;
- визначають та оголошують оптимальний шлях вирішення проблеми (отримання студентами у співпраці колективного інтелектуального продукту - знання);

Викладач на даному етапі:

- спостерігає за роботою студентів та дисципліною; оцінює рівень їх здатності до взаємодії та взаємонавчання;

- виконує координуючу та направляючу роль, оцінює вміння учасників дискусії висловлювати власну думку, аргументувати причину цих думок, поважати гідність опонента, стежить за дискусією, при необхідності беручи в ній участь;

- оцінює якість отриманого рішення, правильність відповіді, виконує консультативну роль по даній проблемі.

На підсумковому етапі кожен студент:

- проводить оцінку своєї групи та індивідуальної роботи кожного члена групи;

- отримує комплекс питань, які необхідно доопрацювати;

- отримує програму завдань на наступне заняття.

Викладач в цей період:

- заслуховує оцінку студентів відносно роботи на занятті та їх вкладу в вирішення проблеми;

- оцінює роботу кожного студента та підгруп в цілому;

- акцентує увагу студентів на спірних питаннях, які потребують подальшого вивчення;

- підводить загальні підсумки;

- планує програму наступного заняття.

Складові навчання (5): мотивація (5%); оголошення очікуваних результатів (5%); надання необхідної інформації (10-15%); інтерактивні вправи (45 - 60%); підсумки та оцінювання результатів (20%) [Пометун, Піроженко, 2004].

Результати. Обговорення

Реалізація такого методу навчання вимагає спеціальної перепідготовки педагогів, передусім формування готовності до подолання труднощів, які можуть виникнути в реальному навчальному процесі:

- труднощів організаційного характеру;

- труднощів психологічного характеру, коли сильні за рівнем навченості члени групи постійно домінують в обговоренні, ігнорують думки слабких або відмовляються їм допомагати.

Педагогу необхідно звертати увагу учнів на позитивні якості групи і її членів, формувати психологічну сумісність. Особливо важливо підкреслювати учням значимість формування знань та оволодіння комунікативними

Список літератури

Войцещук Л.Є. Інтерактивне навчання - технологія сучасного навчання / Л.Є.Войцещук // Вісник Запорізького нац. унів. - 2011. - №3(15). - 46-49с.
Ісакова Н.М. Інтерактивний метод навчання студентів дитячій хірургічній стоматології / Н.М.Ісакова, Ю.В.Філімонов, А.Л.Зелінський // Вісник

ВНМУ. - 2011. - №15(2). - С.401-404.
Мілерян В.Є. Методичні основи підготовки та проведення навчальних занять в медичних вузах (методичний посібник) / Мілерян В.Є. - К.: Хрещатик, 2006. - 80с.
Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.

метод. посіб. / О.І.Пометун, Л.В.Піроженко [за ред. О.І.Пометун]. - К.: Вид-о А.С.К., 2004. - 192с.
Корж А.А. О воспитании клинического и аналитического интегративного мышления врача / А.А.Корж // Междунац. мед. журнал. - 2006. - Т.12, №1. - С.122-124.

вміннями, здатністю працювати в команді.

Перевагами методу "конкурентних груп" є:

- використання інтеракції;

- робота в малих групах;

- підвищення рівня засвоєння матеріалу студентами при застосуванні отриманих знань відразу ж, практики через дію, гру, демонстрацію відео-аудіо-матеріалів;

- навчання у дискусії між представниками конкурентних груп, що формує процес логічного мислення та професійні вміння;

- пов'язані з груповою взаємодією всіх учасників емоційна включеність й активність кожного в процесі роботи;

- являються засобом самопізнання й пізнання інших людей;

- формують світогляд;

- сприяють особистісному розвитку;

- покращують розуміння вчинків й мотивів поведінки людей;

- розвивають комунікативну компетентність необхідну для спеціалістів, що працюють в галузі людських відносин.

Висновки та перспективи подальших розробок

1. Під час роботи в конкурентних групах студенти: набувають досвіду командної роботи, конструктивного дискусійного спілкування та колегіальності, у процесі поетапної дискусії студенти вступають у взаємодію, обмінюються думками, набутим раніше досвідом як у власній групі, так і з членами конкурентної групи, пропонують власне рішення проблеми, вчать аргументовано відстоювати свою точку зору та дослухатися до інших у процесі пошуку оптимального вирішення проблеми, що й складає суть інтерактивного спілкування та навчання.

2. Отже, використання інтерактивних технологій в навчанні студентів сприяють - формуванню гнучкого, креативного мислення, розвитку професійних навичок і вмінь, лідерських та особистісних якостей фахівця.

Тому використання інтерактивних технологій на практичних заняттях у студентів стоматологічного факультету та методу "конкурентних груп" зокрема є досить перспективним в підготовці висококваліфікованого медичного фахівця.

Дудик Е.П., Нагайчук В.В.

МЕТОД "КОНКУРЕНТНЫХ ГРУПП" В СИСТЕМЕ СОВРЕМЕННОГО МЕДИЦИНСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Резюме. Показано роль интерактивных технологий в формировании и развитии интеллектуальных и коммуникативных

способностей у студентов медицинского университета. Рассмотрено метод "конкурентных групп". Проиллюстрировано влияние интерактивных технологий на развитие и саморазвитие личности.

Ключевые слова: *интерактивные технологии, метод "конкурентных групп".*

Dudik O.P., Nagaichuk V.V.

METHOD OF "COMPETITIVE GROUPS" IN THE SYSTEM OF MODERN MEDICAL EDUCATION

Summary. *The article shows the role of interaction technologies in the formation and development of the students of the medical university intellectual and communication skills. The method of "competitive groups" itself is also showed in the article. The influence of interaction technologies on the growth and self-development of a personally is as well illustrated.*

Key words: *interaction technologies, method "competitive groups".*

Стаття надійшла до редакції 22.05.2013 р.

Дудік Олена Петрівна - к. мед. н., асистент кафедри стоматології дитячого віку Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова, (0432) 359315;

Нагайчук Вікторія Василівна - к. мед. н., асистент кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова; Vika.nagaychuk@Gmail.com.